
Sprawozdanie z czynności naukowych

Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego 21, 18-36

1928

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

II.

Sprawozdanie z czynności naukowych

Wyrazem działalności Towarzystwa w okresie sprawozdawczym były następujące zebrania:

Zebrania Ogólne	3
„ Zarządu	8
„ Rady Zakładów Naukowych	3
„ Wydziału I	6
„ Wydziału II	8
„ Wydziału III	7
„ Komisji do badań nad historją literatury i oświaty w Polsce	9
„ Komisji Atlasu Historycznego Polski	4
„ „ Bibliograficznej	1
„ „ Historycznej	3
„ Sekcji Meteorologicznej Komisji Fizjo- graficznej	1
„ Sekcji posiedzeń naukowych Instytutu Nauk Antropologicznych	14
„ Sekcji Orientalistycznej	2

Ogółem więc w okresie sprawozdawczym odbyło się w T. N. W. 69 zebrań.

A. Działalność Wydziałów.

I. Wydział I-szy odbył w okresie sprawozdawczym 6 posiedzeń.

Na posiedzeniu w d. 7.X.1927 r. omawiano sprawę Zjazdu im. J. Kochanowskiego.

Na pozostałych posiedzeniach przedstawiono następujące referaty:

1. 22.XI.1927 r. Baumbergowa Fanny — Opowieść o Telemachu w Odysei.

2. 18.I.1928 r. Hartleb Mieczysław — Program wydania dzieł Kochanowskiego.

3. 15.V.1928 r. Suchodolski Bogdan — Stareinowe metody badań literackich.

4. 23.V.1928 r. Drogoszewski Aureli — Czy Sybilla jest echem „Ruin” Volney’a?

5. 20.VI.1928 r. Szober Stanisław — Formy przysłówków tutaj, wczoraj, tam ój.

6. 20.VI.1928 r. Szober Stanisław — Formy podmiotu i orzeczenia w zdaniach z podmiotem logicznym, określonym przydawką liczebnikową.

II. Wydział II-gi odbył 8 posiedzeń, na których przedstawiono następujące referaty:

1. 21.X.1927 r. Dłuska Marja — Król Gontram w legendzie a w historii.

2. 21.X.1927 r. Hertzówna Amelja. — Źródła kultury Sumeryckiej.

3. 21.X.1927 r. Wolff Adam — Starszeństwo Urzędów. Metoda ustalania hierarchji na przykładzie Mazowsza udzielnego.

4. 18.XI.1927 r. Halecki Oskar — Skandynawska polityka Jagiellonów.

5. 16.XII.1927 r. Poniatowski Stanisław — Pigmeje w sztuce paleolitycznej.

6. 16.XII.1927 r. Batowski Zygmunt—Marcin Kober, malarz śląski XVI w.

7. 10.II.1928 r. Karwowska Zofja — Działalność św. Brunona z Kwerfurtu.

8. 9.III.1928 r. Moszczeńska Wanda — Punkty wyjścia badań nad stosunkami ustrojowymi najwcześniejszego średniowiecza francusko-niemieckiego.

9. 4.V.1928 r. Urbański Jan — O masonerji polskiej epoki Stanisława Augusta.

10. 18.V.1928 r. Zawistowicz-Kintopfowa Kazimiera — Ślady zawierania małżeństwa przez kupno w polskich

obrzędach weselnych ze szczególnem uwzględnieniem roli orszaku pana młodego.

11. 22.VI.1928 r. Żebrowski Tadeusz — Comites w Galji Merowińskiej VI w.

III. Wydział III-ci odbył 7 posiedzeń, na których przedstawiono następujące referaty:

1. 3.XI.1927 r. Grzybowski Józef — O wcięciach i otworach nadoczodołowych i podoczodołowych w szeregu naczelnym.

2. 3.XI.1927 r. Stołyhwo Kazimierz — W sprawie morfologii arcus superciliares i tori supraorbitales u hominidae.

3. 3.XI.1927 r. Wertenstein Ludwik — Nowa metoda wyznaczania objętości jednego curie-radonu.

4. 1.XII.1927 r. Świdziński Henryk — Badania geologiczne w okolicy Małogoszczy.

5. 1.XII.1927 r. Żorawski Kazimierz — O wektorach zespolonych.

6. 1.XII.1927 r. Dehnel Gustaw — O przypadku nader wczesnej potworności podwójnej u kosa (*Planesticus merula merula* L.).

7. 1.XII.1927 r. Tur Jan — W sprawie oddziaływania na odległość w układach zarodkowych wielotwórczych.

8. 12.I.1928 r. Łaszkiewicz Antoni — Badania krystalograficzne syngenitu z Kałusza.

9. 12.I.1928 r. Łaszkiewicz Antoni — Badania krystalograficzne dwuchlorooctanu kobaltowego.

10. 12.I.1928 r. Wolfke Mieczysław i Keesom W. H. — Stała dielektryczna ciekłego helu w zależności od temperatury.

11. 12.I.1928. r. Keesom W. H. i Wolfke Mieczysław — Dwie różne modyfikacje ciekłego helu.

12. 12.I.1928. r. Niemirycz-Lothowa Jadwiga — Przypadek dwudzielności otworu wyrostków poprzecznych u mrówkojada.

13. 12.I.1928 r. Sujkowski Zbigniew — Sprawozdanie tymczasowe z badań nad podłożem dyluwjum między górnym Niemnem a Prypecią.

14. 12.I.1928 r. Sujkowski Zbigniew — Uwagi o piaskach i lössach w Olkuskiem i ich wzajemnym stosunku.

15. 12.I.1928 r. Lewiński Jan — Utwory prylakjalne i lodowcowe w Piotrkowskiem.

16. 12.I.1928 r. Milicer-Grużewska Halina — O funkcjach o wahaniu skończonem i o odchyleniu Hadamarda O.

17. 9.II.1928 r. Ruziewicz Stanisław — Przykład funkcji ciągłej rosnącej, posiadającej prawie wszędzie pochodną równą zeru.

18. 9.II.1928 r. Sierpiński Wacław — Uwaga do twierdzenia Jegorowa.

19. 9.II.1928 r. Sieromski Władysław — Przebieg naczyń chłonnych, łączących jamę brzuszną ze śródpiersiem.

20. 8.III.1928 r. Lewiński Jan — Preglacja w okolicach Lublina.

21. 8.III.1928 r. Lewiński Jan — Profil Jury i kajpru w Częstochowie.

22. 8.III.1928 r. Morawiecki Antoni — Warstwy fosforytonośne okolic Niżniowa nad Dniestrem.

23. 8.III.1928 r. Stołyhwo Kazimierz — Zagadnienie jednorodności rasy neandertalskiej.

24. 8.III.1928 r. Dehnel Gustaw — Ze spostrzeżeń *n vivo* nad rozwojem blastodermy ptasiej.

25. 8.III.1928 r. Krupko Stefan — W sprawie wozeczka załążkowego u *Gagea lutea* Kerr.

26. 10.V.1928 r. Woyno Tadeusz Jerzy — Dwójłomność jako kryterjum znaku optycznego kryształów dwuosiowych.

27. 10.V.1928 r. Łaskiewicz Antoni — Morfologia azurytów łysogórskich.

28. 10.V.1928 r. Morawiecki Antoni — Piasek magnetytowo-tytanowy z Helu.

29. 10.V.1928 r. Sierpiński Wacław — O pewnym warunku koniecznym i wystarczającym na to, ażeby przestrzeń metryczna była zupełna.

30. 10.V.1928 r. Zakolska Zenobja — Badania mikrochemiczne nad ciałem tłuszczowem u *Tenebris molitor*.

31. 14.VI.1928 r. Wolfke Mieczysław i Keesom W. H. — Dalsze pomiary stałej dielektrycznej ciekłego helu w zależności od temperatury.

32. 14.VI.1928 r. Roliński Józef — Badania nad asocjacją ciekłych dielektryków.

33. 14.VI.1928 r. Stołyhwo Kazimierz — Układ i stosunek wzajemny typów konstytucyjnych.

34. 14.VI.1928 r. Milicer-Grużewska Halina — Przyczynek do zagadnienia wahań na zbiorach typu „H”.

35. 14.VI.1928 r. Milicer-Grużewska Halina — O ciągłości wahania.

36. 14.VI.1928 r. Rybka Eugenjusz — Badania nad gwiazdą zmienną TU Cassiopea.

37. 14.VI.1928 r. Dembowski Jan — Położenie środka ciężkości w ciele Paramaecium candatum.

38. 14.VI.1928 r. Chejfec M. — Przebieg reorganizacji jądrowej u Paramaecium candatum.

B. Działalność Komisji.

1. Komisja do badań nad historją literatury i oświaty w Polsce.

Przewodniczącym Komisji był p. Gabrjel Korbut, sekretarzem — p. Manfred Kridl.

Komisja odbyła w okresie sprawozdawczym 9 posiedzeń, na których wygłoszono następujące referaty:

1. 11.X.1927 r. Szweykowski Zygmunt — Autograf i wydania książkowe „Pamiętek Soplicy”.

2. 28.X.1927 r. Kridl Manfred — Tekst autentyczny wiersza Słowackiego „Do Autora Trzech Psalmów”.

3. 18.XI.1927 r. Blüth Rafał — Teozofja w Improwizacji Konrada.

4. 9.XII.1927 r. Blüth Rafał — Teozofja w Improwizacji Konrada, część II.

5. 3.II.1928 r. Dickstein-Wieleżyńska Julja — Tragizm Wyspiańskiego.

6. 17.II.1928 r. Hartleb Mieczysław — Rodowód „Sobótki” Kochanowskiego.

7. 30.V.1928 r. Szmydtowa Zofja — O Archiwum „Sprawy Bożej” w Turynie.

8. 8.VI.1928 r. Blüth Rafał — Ewolucja pomysłu „Konrada Wallenroda”.

9. 15.VI.1928 r. Ujejski Józef — Czas i porządek powstawania „Dziadów” wileńsko-kowieńskich.

2. Komisja Atlasu Historycznego Polski.

Przewodniczącym Komisji był p. Marcei Handelsman, Sekretarzem — p. Stanisław Arnold.

W roku sprawozdawczym Komisja ograniczyła swe prace wyłącznie do posiedzeń naukowych, na których referowano i dyskutowano wyniki badań prowadzonych przez członków Komisji. Prace nad zbieraniem i inwentaryzowaniem materiału geograficzno-historycznego oraz nad jego naukowym wyzyskaniem musiały ulec zawieszeniu z powodu braku środków materialnych.

Komisja odbyła 4 posiedzenia.

Na posiedzeniu w dn. 21.IX.1927 r. rozpatrzono sprawozdanie z działalności za rok 1926/27 oraz omówiono program prac na rok 1927/28.

Na pozostałych posiedzeniach przedstawiono następujące referaty:

1. 26.XI.1927 r. Semkowicz Władysław i Buczek K. — Mapa województwa Krakowskiego w okresie Sejmu Czteroletniego.

2. 8.II.1928 r. Baranowska Jadwiga — Dzieje Ks. Mściławskiego w w. XV.

3. 25.IV.1928 r. Manteuffel Tadeusz — Metoda oznaczania granic w badaniach historycznych.

3. Komisja Biblijograficzna.

Przewodniczącym Komisji był p. Stefan Demby, Sekretarzem — p. Jan Muszkowski.

Komisja prowadziła nadal pracę nad biblijografią polską 1901—1925. Włączono kartki, opracowane przez rok ubiegły, oraz porównano kartotekę z katalogiem wzorowym Biblijoteki Polskiej w Paryżu, co dostarczyło około 1.500 nowych pozycji, zwłaszcza poloników obcych.

Praca dokonana w okresie sprawozdawczym przedstawia się, jak następuje:

Skatalogowano na nowo:

W Bibliotece Uniwersytetu Warszawskiego	4.685	poz.
Katalog wzorowy Biblioteki Polskiej w Paryżu	1.469	„
M. Opalek. Bibliografja druków wojennych	146	„
Bibliografja Kalendarza „Wieku”	594	„
Druki polskie, wyd. w Rosji podczas wojny	38	„

6.932 poz.

Poprawiono w/g druków Biblioteki Uniw. Warsz. 4.298 „

Opracowano ogółem 11.230 „

Dnia 30 czerwca 1928 r. całokształt pracy przedstawiał się w sposób następujący:

Stan kartoteki w dniu 30.VI.1927 r. 75.286 poz.

Opracowano w okresie sprawozdawczym 6.932 „

O g ó ł e m 82.218 „

4. Komisja Historji Nauk i Filozofji.

W okresie sprawozdawczym Komisja posiedzeń nie odbywała.

5. Komisja Historyczna.

Przewodniczącym Komisji był p. Józef Siemieński, Zastępcą Przewodniczącego — p. Zygmunt Batowski, Sekretarzem — p. Antoni Rybarski.

Komisja rozwinęła znacznie prace nad źródłoznawstwem. Rozprawy z tej dziedziny były omawiane na posiedzeniach i są drukowane w „Rocznikach” Komisji. Komisja odbyła 2 posiedzenia, na których przedstawiono następujące prace:

1. 23.I.1928 r. Karwasińska Jadwiga — Rachunki z r. 1533 za wykonanie arrasów Jagiellońskich.

2. Siemieński Józef — Metoda poszukiwań źródłowych do historji miasta: przykład m. Łodzi.

3. 2.IV.1928 r. Wolff Adam — Metryka Mazowiecka: prowadzenie rejestrów.

Pierwsza i trzecia z tych prac będą drukowane w „Rocznikach” Komisji, a druga — w „Roczniku Archiwalnym Łódzkim”.

6. Sekcja Orientalistyczna.

Od śmierci ś. p. Ks. Władysława Szczepańskiego kierownictwo Sekcji spoczywało w rękach Ks. Wilhelma Michalskiego, Sekretarzem Sekcji był p. Stanisław Franciszek Michalski.

W okresie sprawozdawczym Sekcja odbyła 2 posiedzenia, na których ogłoszono następujące referaty:

1. 14.IX.1927 r. P. Subramania Iyer, prof. Uniw. w Lucknow (Indje) — O gramatyku indyjskim Paninim.

2. 20.X.1927 r. Ks. Bromski Józef — Ostatnie wykopaliska w Kisz.

Nadto Ks. Prof. Wilhelm Michalski wygłosił wspomnienie pośmiertne o zmarłym Przewodniczącym Sekcji ś.p. Ks. Władysławie Szczepańskim, a p. St. F. Michalski — o zmarłym członku Sekcji ś. p. prof. Andrzeju Gawrońskim.

7. Komisja Fizjograficzna.

Przewodniczącym Komisji był w okresie sprawozdawczym p. Kazimierz Stołyhwo.

Czynną była jedynie Sekcja Meteorologiczna Komisji pod przewodnictwem p. Stefana Hłasko-Hłaska, Sekretarzem Sekcji był p. Romuald Gumiński.

Sekcja odbyła jedno posiedzenie w dniu 13.XII.1927 r., na którym p. Edward Stenz wygłosił referat p. t.: „Polska ekspedycja na zaćmienie słońca w dniu 29.VI.1927 r.”.

C. Działalność Gabinetów i Pracowni Naukowych.

1. Gabinet Filologiczny.

W okresie sprawozdawczym Kierownikiem Gabinetu był p. Gabrjel Korbut.

Zasiłek, wyasygnowany przez Ministerstwo W. R. i O. P. pozwolił wzbogacić Bibliotekę Gabinetu o kilkadziesiąt dzieł oraz oprawić znaczną ilość książek. Nadto przybyło do księgozbioru Gabinetu kilkadziesiąt książek i broszur, ofiarowanych w darze.

Pod przewodnictwem Kierownika Gabinetu wznowiono prace nad przygotowaniem do druku pierwszych tomów „Biblioteki Pisarzy Polskich XVIII i początków XIX wieku”. Kierownik Gabinetu opracował nadto drugie wydanie trzypięciotomowej „Literatury Polskiej”, rozszerzone do czterech tomów. Z Biblioteki Gabinetu korzystali członkowie T. N. W. i liczni czytelnicy z poza Towarzystwa.

2. Gabinet Matematyczny.

Kierownikiem Gabinetu był p. Samuel Dickstein, sekretarzem — p. Bronisław Piekarski.

W okresie sprawozdawczym przybyło do Biblioteki Gabinetu 89 tomów dzieł i 163 zeszyty czasopism matematycznych, ofiarowanych przez Kierownika Gabinetu oraz 138 tomów czasopisma „Journal für die reine und angewandte Mathematik”, należących niegdyś do ś. p. Aleksandra Czajewicza i przekazanych Gabinetowi przez Muzeum Przemysłu i Rolnictwa w Warszawie.

W dalszym ciągu odbywało się katalogowanie i inwentaryzacja zbiorów Gabinetu.

Kartek katalogowych (stałych i tymczasowych) biblioteka posiada obecnie 6220. Inwentarz dawniejszy doprowadzony jest do Nr. 3512.

Z księgozbioru Gabinetu korzystali w okresie sprawozdawczym: członkowie Towarzystwa, profesorowie Uniwersytetu oraz szereg osób, pracujących naukowo.

3. Gabinet Meteorologiczny.

Gabinet Meteorologiczny w roku, sprawozdawczym czynny nie był.

4. Gabinet Nauk Historycznych.

Kierownikiem Gabinetu był p. Marcei Handelsman, starszym asystentem — p. Aleksy Baćhulski, czynności młodszej asystentki a zarazem bibliotekarki Gabinetu pełniła honorowo p. Halina Baćhulska.

Księgozbiór Gabinetu liczył w dniu 30.VI.1928 r. 2651 numerów dzieł skatalogowanych, t. j. o 46 więcej niż w roku ubiegłym. Ponadto wpłynęło w roku sprawozdawczym 49 vol., które zostały włączone, jako wydawnictwa seryjne, pod numerami już istniejącymi. Wszystkie te książki Gabinet otrzymał drogą nawiązanej przez T. N. W. wymiany wydawnictw. Z funduszu udzielonego przez Ministerstwo W. R. i O. P., Gabinet zakupił kilka obcych roczników biblijograficznych oraz kilka prac z tej dziedziny, niezbędnych przy opracowywaniu biblijografii historii polskiej nowożytnej, t. zw. kontynuacji Finkla.

Z księgozbioru Gabinetu korzystało 1296 osób, t. j. o 359 więcej niż w roku ubiegłym.

Ze zbiorów Gabinetu prócz członków T. N. W. korzystali profesorowie wyższych uczelni, słuchacze uniwersytetu bardziej zaawansowani w studjach oraz Czesi, stypendyści rządowi, pp.; Janousek i Denkstein.

Prace nad bibliografią historii polskiej nowożytnej pod kierownictwem p. Haliny Bachulskiej posuwają się stale naprzód. W pracach nad bibliografią brali udział w charakterze pracowników honorowych pp.: Knauffówna, Pławińska i Szellerowa oraz p. Szulkin. Opracowano szereg dzieł źródłowych polskich i obcych.

5. Instytut Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego.

Przewodniczącym Instytutu był p. Romuald Minkiewicz, Sekretarzem — p. Mieczysław Bogucki, Skarbnikiem — p. Kazimierz Białaszewicz.

W skład Instytutu wchodziły w okresie sprawozdawczym: a) Zakład Biologii Ogólnej, b) Zakład Biometryki, c) Zakład Fizjologii, d) Zakład Morfologii Doświadczalnej, e) Stacja Hydrobiologiczna na Wigrach.

a) Zakład Biologii Ogólnej.

Kierownikiem Zakładu był p. Romuald Minkiewicz, asystentami—pp.: Zygmunt Czerniewski i Wiktoria Stanisława Dembowska.

W okresie sprawozdawczym wykonano w Zakładzie następujące prace:

1. Minkiewicz R. — Potentialité autochromatique de l'oeil humain: chromatentopsie autogène, endogène et exogène. I-e partie: Au seuil de la perceptibilité (Acta Biologiae Experimentalis t. II).

2. Papierbuchówna L. — Zmysł i pamięć kierunków przedmiotu u żab (tamże).

b) Zakład Biometryki.

Zakład został utworzony w roku sprawozdawczym. Kierownictwo powierzono p. Jerzemu Sława — Neymanowi, laborantem był p. Stanisław Kołodziejczyk.

c) Zakład Fizjologii.

Kierownikiem Zakładu był p. Kazimierz Białaszewicz, asystentami pp.: Mieczysław Bogucki, Stanisław Kuczkowski, Ryszard Szretter i Witold Witanowski, a laborantami pp.: Włodzimierz Niemierko i Antoni Wojtczak.

W okresie sprawozdawczym wykonano w Zakładzie następujące prace:

1. Rychlewska H. — O ciepłe spalania mięśni żywych (*Acta Biologiae Experimentalis* t. I.).

2. Białaszewicz K. — Studja porównawcze nad składem cieczy międzycząsteczkowej komórek jajowych (tamże).

3. Białaszewicz K. — L'ultrafiltration appliquée aux recherches sur la repartition des électrolytes dans le cytoplasme (*Annales de Physiologie* t. 2).

4. Białaszewicz K. — Contribution à l'étude de la composition minérale des cellules-oeufs. (*Publicazioni della Stazione Zoologica di Napoli*, t. 8).

5. Bogucki M. — Badania nad przepuszczalnością błon i ciśnieniem osmotycznym jaj ryb łososiowatych. (*Acta Biologiae Experimentalis* t. II).

6. Witanowski W. — O działaniu aldehydu mrówkowego na lecytynę (tamże)

d) Zakład Morfologii Doświadczalnej.

Kierownikiem Zakładu był p. Jan Dembowski, laborantką p. Olga Krauzówna. W zakładzie została wykonana w okresie sprawozdawczym praca p. M. Chejfecy p. t. Przebieg reorganizacji jądrowej u *Paramecium candidum* (*Acta Biologiae Experimentalis* t. II).

e) Stacja Hydrobiologiczna na Wigrach.

Kierownikiem Stacji był p. Alfred Lityński, asystentem—p. Zygmunt Koźmiński laborantem — p. Włodzimierz Wasylenko.

W okresie sprawozdawczym na Stacji wykonano prace następujące:

1. Dembowsky J. i S. — Pomiaru morfometryczne jezior Wigierskich. (*Archiwum Hydrobiologii i Rybactwa* t. II).

2. Lityński A. — Prosta metoda do wykonywania pomiarów odległości na jeziorach (tamże).

f) Biblioteka Instytutu.

Biblioteka Instytutu liczyła: 227 czasopism w 1700 tomach, książek — 1570 tomów, oraz 2800 odbitek.

Instytut otrzymywał na zasadach wzajemnej wymiany wydawnictwa 22 instytucji krajowych i 115 zagranicznych. Liczba otrzymywanych tą drogą wydawnictw wzrosła więc do 137 czyli wynosiła o 37 więcej niż w roku ubiegłym.

W okresie sprawozdawczym ukazały się następujące wydawnictwa Instytutu:

- 1) Prace Instytutu im. M. Nenckiego, t. IV, zes. 2, 3 i 4.
- 2) Archiwum Hydrobiologii i Rybactwa t. II zes. 3 i 4.
- 3) Acta Biologiae Experimentalis t. I i II.
- 4) Sprawozdanie z działalności Instytutu za czas od 1920—27.

W okresie sprawozdawczym urządzony został teren doświadczalny, umożliwiający rozpoczęcie takich badań, które nie są możliwe w warunkach laboratoryjnych.

6. Instytut Nauk Antropologicznych.

Przewodniczącym Instytutu był p. Kazimierz Stołyhwo, Zastępcą Przewodniczącego — p. Stanisław Poniąkowski, Sekretarzem — p. Stefan Krukowski.

W skład Instytutu wchodziły w okresie sprawozdawczym: a) Zakład Antropologii i Muzeum Antropologiczne, b) Zakład Etnologii, c) Zakład Archeologii, d) Biblioteka i e) Sekcja posiedzeń naukowych.

a) Zakład Antropologii i Muzeum Antropologiczne.

Kierownikiem Zakładu i Muzeum był p. Kazimierz Stołyhwo, asystentką — p. Eugenja Stołyhwowa, laborantami nieetatowymi — pp.: Włodzimierz Iwanowicz i Paweł Wójciak.

W okresie sprawozdawczym wykonano w Zakładzie następujące prace:

1. Stołyhwo K. — W sprawie morfologii Arcus superciliares i Tori supraorbitales u Hominidae i Anthropoidae. (Sprawozdania z posiedzeń T. N. W. Wydział III r. 1927).

2. Stołyhwo K. — Zagadnienie jednorodności rasy neandertalskiej. (Sprawozdania z posiedzeń T. N. W. Wydz. III r. 1928).

3. Stołyhwo K. — Układ i stosunek wzajemny typów konstytucyjnych. (Przegląd Dentystyczny Nr. 6 i 7 1928).

4. Stołyhwo E. — Traces des éléments pygmoides en Poméranie Polonaise. (Ogłoszono w wydawnictwie: „Institut International d'Anthropologie, III Session, Amsterdam 1928—Paris).

5. Stołyhwo E. — L'analyse anthropologique des crânes provenant de l'époque épipaléolithique en Europe. (Ogłoszono drukiem w zeszycie wydawnictwa „Anthropologie”, dedykowanym Zjazdowi l'Association de Anatomistes w Pradze w kwietniu 1928 r.).

b) Zakład Etnologii.

Kierownikiem Zakładu był p. Stanisław Poniatowski, stałym współpracownikiem naukowym — p. Czesław Pietkiewicz, a laborantką — p. Kazimiera Zawistowicz-Kintopfowa.

W okresie sprawozdawczym wykonano w Zakładzie prace następujące:

1. Poniatowski St. — Pigmeje w sztuce paleolitycznej (Sprawozdania z pos. T. N. W. Wydz. II. 1927).

2. Pietkiewicz C. — Polesie Rzeczyckie cz. I. Kultura materialna (Prace Kom. Etnograf. Pol. Akad. Umiejętności Nr. 7 1927).

3. Zawistowicz-Kintopfowa K. — Ślady zawierania małżeństwa przez kupno w polskich obrzędach weselnych ze szczególnem uwzględnieniem roli orszaku pana młodego (Prace Kom. Etnograf. Pol. Akad. Umiejętności. Nr. 10 1929).

c) Zakład Archeologii.

Kierownikiem Zakładu był p. Stefan Krukowski, który w okresie sprawozdawczym wykonał prace następujące:

1. Budowa pierwsza paleolitu niżowego Polski,
2. Przemysł borecki.

d) Biblioteka Instytutu.

W dniu 30.VI.1928 r. było skatalogowanych 5.220 książek. W okresie sprawozdawczym nawiązano wymianę wydawnictw z 18 instytucjami naukowymi. Liczba otrzymywanych wydawnictw wzrosła w związku z tem do 94, dając wraz z czaso-

pismami prenumerowanemi liczbę 101 wydawnictw periodycznych, otrzymywanych przez Bibliotekę.

e) Sekcja posiedzeń naukowych Instytutu.

Sekcja powyższa stanowi zarazem Oddział Polski Międzynarodowego Instytutu Antropologii, ześrodkowując w sobie w ten sposób działalność w zakresie nauk antropologicznych w Polsce oraz reprezentację tej działalności zagranicą.

Prezydjum Sekcji i Oddziału stanowiły w okresie sprawozdawczym osoby następujące: Przewodniczącym był p. Kazimierz Stołyhwo, Zastępcą Przewodniczącego — p. Stanisław Poniatowski, Sekretarzem — p. Eugenia Stołyhwowa, Zastępcą Sekretarza — p. Kazimiera Zawistowicz-Kintopfowa, a delegatami do Rady Zarządu Międzynarodowego Instytutu Antropologii byli pp.: Józef Kostrzewski, Stanisław Poniatowski, Kazimierz Stołyhwo i Adam Wrzosek.

W okresie sprawozdawczym Sekcja odbyła 14 posiedzeń, na których przedstawiono 18 referatów.

1. 12.X.1927 r. Hindze B. (z Moskwy)—Arterje mózgowia jako przedmiot badań antropologicznych.

2. 12.X.1927 r. Hindze B. (z Moskwy) — Demonstracja skamieniałego mózgu ludzkiego z Odincowa pod Moskwą.

3. 12.X.1927 r. Loth E. — Demonstracja odlewów czaszek typu neandertalskiego z Galilei, Gibraltaru oraz z Brooken Hill w Afryce Południowej.

4. 19.X.1927 r. Świder Z. i Kon N. — Zespoły barwikowe, grupy krwi a usposobienie osobnicze do gruźlicy.

5. 19.X.1927 r. Przeworski S. — Studja hetyckie na obszarze Turcji.

6. 26.X.1927 r. Hertzówna A. — Stosunki między narodami kultur wyższych a niższych w czasach wczesnohistorycznych na terenie Azji przedniej i Egiptu.

7. 2.XI.1927 r. Stołyhwo K. — Sprawozdanie z III-go Zjazdu Międzynarodowego Instytutu Antropologii w Amsterdamie.

8. 23.XI.1927 r. Kudelska I. — Najstarsze zabytki sztuki.

9. 23.XI.1927 r. Poniatowski S. — Pigmeje w sztuce paleolitycznej.

10. 7.XII.1927 r. Zawistowicz-Kintopfowa K. — Sagi estońskie.

11. 14.XII.1927 r. Chętnik A. — Jałowiec w życiu, obrzędach i wierzeniach Kurpiów.

12. 21.XII.1927 r. Jakimowicz R. — Szlaki handlowe w świetle wykopalisk.

13. 1.II.1928 r. Hertzówna A. — Badania nad powstaniem pisma.

14. 7.III.1928 r. Stołyhwo K. — Zagadnienie jednorodności rasy neandertalskiej.

15. 2.V.1928 r. Stołyhwowa E. — Analiza antropologiczna czaszek epipaleolitycznych z Offnet.

16. 23.V.1928 r. Zawistowicz-Kintopfowa K. — Ślady zawierania małżeństwa przez kupno w polskich obrzędach weselnych ze szczególnym uwzględnieniem roli orszaku pana młodego.

17. 6.VI.1928 r. Stołyhwo K. — Układ i stosunek wzajemny typów konstytucyjnych.

18. 27.VI.1928 r. Wieczorek A. — O korelacji kośćca twarzy z układem dróg łzowych.

Na zorganizowanych przez Sekcję Zebraniach dyskusyjnych ogłoszono 5 referatów:

1. 25.IV.1928 r. Żyranik B. — Wrażenia z pobytu w Turcji.

2. 25.IV.1928 r. Szpidbaum H. — O rasie bałtyckiej.

3. 8.V.1828 r. Wawrzeniecki M. — Krzyż i swastyka.

4. 16.V.1928 r. Zienkiewicz R. — Ruch naukowy na Białorusi.

5. 30.V.1928 r. Chętnik A. — Z życia i kultury wsi bułgarskiej.

f) Wydawnictwa Instytutu.

Organem Instytutu jest „Archiwum Nauk Antropologicznych”, w którym w okresie sprawozdawczym ogłoszona została drukiem praca p. Eugenji Stołyhwowej p. t.: Charakterystyka antropologiczna kości gnykowej” (tom III Nr. 3 1928).

Muzeum Archeologiczne im. E. Majewskiego.

W okresie sprawozdawczym Kierownikiem Muzeum był p. Włodzimierz Antoniewicz, preparatorem p. Kazimierz Kuc.

Praca Kierownika przy pomocy preparatora doprowadziła do ukończenia żmudnej, najważniejszej konserwacji ceramiki przedhistorycznej i do rozsegregowania innych zabytków według numerów bieżących inwentarza, względnie w porządku chronologicznym. Skontrolowano ostatecznie listę braków w zbiorach muzealnych, które datują się od r. 1920. Poddano też konserwacji zbiór klisz cynkowych, reprodukowanych w organie muzealnym „Światowicie”. Pracownia preparatorska mieściła się nadal w Zakładzie Archeologii Przedhistorycznej Uniwersytetu Warszawskiego.

Zbiory Muzeum powiększyły się dzięki cennemu darowi p. Erazmowej Majewskiej, która zakupiła w Musée des Antiquités Nationales w St. Germain en Laye 36 odlewów gipsowych cenniejszych zabytków francuskich.

Ze zbiorów muzealnych korzystali w roku sprawozdawczym: konserwator G. Rosenberg z Kopenhagi, Dr. Al. Moora z Dorpatu, Dr. E. Hohmann z Berlina, Dr. B. v. Richthofen z Wrocławia, prof. L. Kozłowski ze Lwowa, Dr. K. Bulas, Delegat Pol. Akad. Umiejętności w Krakowie, oraz Zakład Archeologii Przedhistorycznej Uniwersytetu Warszawskiego.

8. Pracownia Fizyczna.

Kierownikiem Pracowni był p. Czesław Białobrzeski.

Z powodu braku odpowiedniego lokalu Pracownia nie posiada dotychczas samodzielnego charakteru, lecz stanowi część innej pracowni, zorganizowanej przez p. C. Białobrzeskiego pod nazwą Wydziału Badań Ścisłych, a wchodzącej w skład Instytutu Fizycznego przy Muzeum Przemysłu i Rolnictwa.

Narazie nie posiada również Pracownia niezależnego od Wydziału Badań Ścisłych budżetu, ani też nie powiększa swego inwentarza, korzystając z urządzeń Wydziału.

W okresie sprawozdawczym p. Ścisłowski prowadził w Pracowni badania nad promieniowaniem komórek półprzewodzących w polu elektrycznym.

9. Pracownia Mineralogiczna.

Kierownikiem Pracowni był p. Stanisław Józef Thugutt.

Eksperymentalne badania z zakresu mineralogji chemicznej wykonywali: Kierownik Pracowni i p. Eugenja Chlipalska. Ana-

lizami mechanicznymi fosforytów Niżniowskich zajmował się p. Antoni Morawiecki.

Drogą wymiany za Archiwum Mineralogiczne, redagowane przez Kierownika Pracowni, otrzymano 21 periodycznych wydawnictw zagranicznych oraz 83 dzieła i odbitki. Poza tem pręnumerowano 3 specjalne czasopisma za gotówkę, a 8 otrzymano w darze.

Pracownia otrzymała w okresie sprawozdawczym zasiłek w kwocie zł. 7.500, asygnowany przez Wydział Nauki Ministerstwa W. R. i O. P. Z sumy tej wydatkowano 5.115 zł. 46 gr. na przyrządy naukowe (w tem 4.327 zł. 14 gr. na platynowy aparat destylacyjny, umożliwiający otrzymanie czystych odczynników chemicznych i 332 zł. na przyrządy do ultramikroskopji), oraz 1041 zł. 32 gr. na książki i czasopisma.

W okresie sprawozdawczym wydano t. II. i III. „Archiwum Pracowni Mineralogicznej”.

10. Pracownia Neurobiologiczna.

Kierownikiem Pracowni był p. Edward Flatau, starszym asystentem—p. Teofil Simchowicz, laborantką—p. Eugenja Achard.

W okresie sprawozdawczym były wykonane następujące prace:

1) Flatau E. — Die klinische Bedeutung der chromoneuroskopischen Fuchsinprobe. (Zeitschrift für die gesammte Neurobiologie und Psychiatrie 1927).

2) Flatau E. — Meningitis tuberculosa chronica. (Neurologia Polska 1928 r. i Encephale 1928 r.).

3) Flatau E. — O leczeniu zapalenia surowiczego promieniami Röntgena i płynami hipertonicznymi. (Warszawskie Czasopismo Lekarskie i Revue Neurologique 1928).

4) Simchowicz T. i Wolff M. — Przyczynek do obwodowych postaci nagminnego zapalenia mózgu. (Kwartalnik Kliniczny Szpitala na Czystem w Warszawie 1928 r.).

5) Herman E. — Przypadek krwotoku śródtwardówkowego mózgu. (Kwartalnik Kliniczny Szpitala na Czystem w Warszawie 1927 r.).

6) Herman E. — Nowotwór kręgu u chorej z postępującym zanikiem samoistnym skóry. Zarazem przyczynek do kliniki i histopatologii postępującego zaniku skóry samoistnego

typu Pick-Herxheimera. (Kwartalnik Kliniczny Szpitala na Czystem w Warszawie 1928 r.).

7) Z a n d o w a N. — Anatomja porównawcza oliwek opuszkowych u zwierząt dwunogich i czworonogich. (Extrait des Archives du Muséum d'Histoire naturelle, 6 série T. II 1927).

8) Z a n d o w a N. — Splot naczyniasty. (Monografie z Pracowni Neurobiologicznej T. N. W., t. II, 1928 r.).

11. Pracownia Radjologiczna.

Kierownikiem honorowym Pracowni była p. Marja Skłodowska-Curie, Kierownikiem—p. Ludwik Wertenstein, konserwatorem—p. Henryk Herszfiński.

Po powrocie z Cambridge p. Wertenstein opracowywał w dalszym ciągu zagadnienia, związane z tematem pracy, wykonanej w Cavendish Laboratory. Badania p. Wertensteina dotyczyły: 1) wydzielania i pochłaniania gazów pod wpływem promieni α radonu, 2) adsorpcji bezwodnika węglowego na szkle, 3) kondensacji radonu w niskich temperaturach (wspólnie z p. H. Dobrowolską). Wyniki pracy, wykonanej w Anglii, ogłoszone zostały w Sprawozdaniach z posiedzeń Wydziału III T. N. W. p. t.: Nowa metoda wyznaczania objętości 1 curie-radonu, nadto, bardziej szczegółowo, w Philosophical Magazine (Londyn 1928) p. t. „On purification of radon” i „A new method of determination of the volume of one curie-radon”.

Ponadto p. Wertenstein badał wspólnie z p. A Muszkatówną zjawiska t. zw. odskoku β oraz z p. Herszfińskiem wpływ promieniowania α na prędkość przemian promieniotwórczych. Wstępne wyniki tych prac zakomunikowane zostały na Zjeździe Fizyków Polskich, odbytym w końcu września 1928 r. w Wilnie, oraz wydrukowane w „Nature” (Londyn, październik 1928) p. t. An attempt to accelerate the rate of radioactive transformations.

P. Henryk Herszfiński wykonał pracę nad zachowaniem się osadu radjoaktywnego, ważną dla metodyki wyznaczania promieniotwórczości źródeł.

11-a Oddział Chemji Koloidów Pracowni Radjologicznej.

Kierownikiem Oddziału był p. Hilary Jan Lachs, asystentem—p. Feliks Lachman, współpracownikami—p. p.: Józef Biczysk, Karolina Gestłówna i Irena Rozenbergowa.

Prowadzone były dalej prace nad potencjałem elektrokine-
tycznym, nad stosowalnością prawa Poisseuille'a w koloidach,
nadto badano własności węgla koloidalnego. W wyniku tych
ostatnich badań została ogłoszona rozprawa p. H. J. Lachsa i p.
K. Gestlówny p. t. Über kolloide Kohlelösungen (Zeitschrift für
Physisikalische Chemie, 1928, Lipsk).

Opracowywano również zagadnienia, związane z zastosowa-
niem chemji koloidów w technice.
